

UtbildningsdepartementetVetenskapsrådet
Box 1035
101 38 Stockholm

Uppdrag att kartlägga forskning om insatser, åtgärder och metoder för att förebygga brottslighet kopplad till kriminella nätverk

Regeringens beslut

Regeringen ger Vetenskapsrådet i uppdrag att inom ramen för det nationella forskningsprogrammet om brottslighet:

- Kartlägga nationell och internationell forskning om insatser, åtgärder och metoder för att förebygga brottslighet kopplad till kriminella nätverk, med fokus på praktisknära forskning. I uppdraget ingår att identifiera kunskapsluckor samt eventuella behov av insatser för att långsiktigt stärka forskningsfältet i Sverige.
- Med utgångspunkt i kartläggningen lämna rekommendationer på hur forskningskommunikation, tillgången till forskningsresultat samt samverkan mellan forskning och praktik kan främjas.

Vetenskapsrådet ska inhämta synpunkter från berörda myndigheter och organisationer. Vetenskapsrådet ska också beakta pågående arbete hos dessa aktörer.

Vetenskapsrådet ska löpande informera Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) om hur arbetet med uppdraget fortskrider.

Vetenskapsrådet ska senast den 1 december 2024 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet). Redovisningen av uppdraget ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Skälen för regeringens beslut

Av 2020 års forsknings- och innovationspolitiska proposition Forskning, frihet, framtid – kunskap om och innovation för Sverige framgår att det finns ett kunskapsbehov i bl.a. det brottsförebyggande, brottsbekämpande och trygghetsskapande arbetet. Vetenskapsrådet har därför fått i uppdrag att inrätta ett nationellt forskningsprogram om brottslighet (U2021/02276).

Sverige har omfattande problem med brottslighet kopplad till kriminella nätverk, exempelvis brottslighet kopplad till släktbaserade kriminella klaner eller narkotikanätverk. Det dödliga skjutvapenvåldet har ökat kraftigt och antalet sprängningar ligger på en hög nivå. Barn och unga rekryteras, tvingas, lurats eller socialiseras in i kriminalitet, där de i vissa fall begår eller utsätts för grov brottslighet. Brottsligheten som aktörer i de kriminella nätverken ägnar sig åt har blivit alltmer komplex och är systemhotande.

Det finns enligt regeringens mening därför ett stort behov av att kartlägga befintlig forskning om åtgärder, insatser och metoder för att motverka brottslighet kopplad till kriminella nätverk och identifiera kunskapsbehov för vidare forskning inom området, t.ex. avhopparverksamhet. Viss kunskap finns redan sammanställd, t.ex. har Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) nyligen redovisat ett uppdrag om forskning om psykosociala insatser för att förebygga och minska gängkriminalitet bland barn och vuxna i rapporten Psykosociala insatser för att förebygga och minska gängkriminalitet bland barn och unga vuxna. Genom uppdraget till Vetenskapsrådet vidgas denna kunskapsbas ytterligare.

Forskning behövs om vilka metoder som kan bidra till evidensbaserad praktik som förebygger våld och andra brott och förhindrar återfall i brott. Det är även viktigt att befintlig kunskap om vilka insatser, metoder och arbetssätt som fungerar kommer till praktisk användning.

Det finns ett behov av att utvärdera vilka samhällsinsatser som får önskvärd effekt för att öka och säkerställa ett kunskapsbaserat arbetssätt. Regeringen avser med detta uppdrag att stärka förutsättningarna för att vetenskapligt förankrad kunskap om effektiva insatser, metoder och arbetssätt får spridning och kommer till praktisk användning.

På regeringens vägnar

Mats Persson

Carl Hogstedt

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Socialdepartementet/SOF, SL, SAM

Justitiedepartementet/KRIM, PO

Finansdepartementet/BA

Barnombudsmannen

Brottsförebyggande rådet

Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd

Kriminalvården

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd

Polismyndigheten

Socialstyrelsen

Statens institutionsstyrelse

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering

Sveriges Kommuner och Regioner